

MMM; perusmuistio komission työkirjasta EU:n yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen 1380/2013 arvioinnista

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 30.4.2026 yhteistä kalastuspolitiikkaa (YKP) koskevan perusasetuksen 1380/2013 arvioinnin, joka kattaa vuodet 2014–2024. Kalastuskomissaari on esitellyt arvion ja siitä on keskusteltu kalastusministerien epävirallisessa kokouksessa 5.5.2026. Seuraavaksi arvioinnista keskustellaan maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 22-23.6.2026.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että komissio on suorittanut perusteellisen arvion YKP-asetuksesta ja että julkaistussa komission työkirjassa annetaan tasapainoinen tilannekuva asetuksen vaikutuksesta ja sen merkityksestä. Siinä identifoidaan niin edistymistä kuin haasteita ja se muodostaa siten kattavan perustan tulevalle työlle. Suomi jakaa pääosin komission analyysin perusasetuksesta, sen toimivuudesta ja toisaalta esille nostetuista haasteista.

Suomen mielestä perusasetuksessa olevat yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteet ovat edelleen relevantteja, mutta toimintaympäristö on muuttunut tavalla, joka edellyttää politiikan tehokkuuden systemaattista arviointia.

Suomen kannalta keskeiset kysymykset liittyvät YKP-asetuksen määräyksiin kalakantojen kestäväen enimmäistuoton (MSY, maximum sustainable Yield) tavoitteesta ja sosioekonomisiin tavoitteisiin, vesille pääsyyn (talousvyöhyke ja aluevedet), suhteelliseen vakauteen kiintiöjaossa, jäsenvaltioiden toimivaltuuksiin kalastuksen säätelyssä sekä kalastuspolitiikan alueellistamiseen. Suomi haluaa jatkaa näitä elementtejä ja edelleen perustaa niitä parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon.

Suomi kannattaa tieteellisen työn merkityksen korostamista osana YKP-asetusta ja sen soveltamista. Alueellistamisen näkökulmasta olisi tärkeää, että jäsenvaltiot voisivat nykyistä enemmän osallistua ICES:ltä pyydettävän tieteellisen neuvon kysymysten valmisteluun, jotta tieteellinen neuvo vastaisi mahdollisimman hyvin alueellisia tarpeita.

Suomi kannattaa ekosysteemilähestymistavan laajempaa soveltamista myös käytännössä kuten esimerkiksi ottamalla kalastuksen säätelyssä huomioon Itämeren tilassa tapahtuvat muutokset. Toisaalta lähestymistavassa on tarpeen ottaa huomioon hylkeiden ja merimetsojen runsastuneiden kantojen vaikutukset kalakantoihin ja kalastukseen. Lähestymistavan käytännön soveltaminen nykyistä enemmän edellyttää johdonmukaista tieteellisen työn jatkamista ja laajentamista mahdollistamaan esimerkiksi ekosysteemi-muutoksien huomioimista päätöksenteossa sekä kehittämistä edelleen osana YKP:n soveltamista. Suomi kannattaa myös laajempaa politiikkakoherenssia.

Kalastuksen valvontaa koskevilla järjestelyillä tulisi kalastuksen säätelyn tavoin voida soveltaa alueellistamista siten, että valvonnan tulos on kalastuksen relevantilla säätelyalueella yhdenmukainen.

Perusasetuksen säännökset laivaston kapasiteettirajoituksista ovat keskeisiä kalastuslaivaston energiasiirtymän toteuttamisen kannalta. Säännösten joustavoittaminen olisi tältä osin välttämätöntä niin perusasetuksessa kuin rahastoasetuksessa. Suomi katsoo, että vihreä siirtymä on keskeinen muutostekijä myös kalataloudessa ja että muutostarpeet kalastusalausten voimanlähteissä (uusiutuvat ja vähäpäästöiset polttoaineet ja sähköistäminen) on tarpeen ottaa huomioon joustavalla tavalla kalastuslaivaston kapasiteettia (tonnisto BT ja konetehto kW) ja tukipolitiikkaa koskevilla säännöksissä. Tätä puoltaa myös siirrettävien käyttöoikeuksien soveltaminen tietyissä laivaston osissa.

YKP-asetuksessa mainitut kalakantojen monivuotiset suunnitelmat (suurimpien sallittujen saaliiden, TAC:n vahvistamisen säännöt) ovat tärkeitä. Niihin liittyvä keskeinen muutostarve koskee myös Itämeren monivuotisen suunnitelman (Baltic Sea MAP, asetus 2016/1139) artiklaa 4(6) (TAC:n asettaminen alle 5 prosentin riskillä sille, että kalakanan koko laskee alle Blim tason). Artiklakohtaa on tarpeen muuttaa niin, ettei se ole ristiriidassa artiklassa 5 olevien kalakantojen ensisijaisten suojatoimenpiteiden kanssa ja ettei se johda perusteettomaan TAC:ien vähentämiseen.

Suomi pitää tärkeänä löytää keinoja alan uudistumisen nopeuttamiseksi ja viranomais-toiminnan kehittämiseksi sekä yhteisen kalastuspolitiikan säätely-ympäristön yksinkertaistamiseksi. Yksi tällainen keino olisi esimerkiksi säätelyhiekkalaatikkomallin (engl. regulatory sandbox) sisällyttäminen yhteisen kalastuspolitiikan perusasetukseen.

Vesiviljelyn osalta YKP-asetuksen säännösten olisi paremmin vaikutettava toimialan kestäväan kasvuun.

On tärkeää, että YKP olisi hallinnollisesti mahdollisimman kevyt, oikeasuhtainen ja kustannustehokas.

Pääasiallinen sisältö

Yhteinen kalastuspolitiikka perustuu EU:n perussopimukseen, joissa määrätään yksinomainen toimivalta EU:lle meren elollisten luonnonvarojen suojelemiseksi YKP:n puitteissa. YKP virallistettiin ensimmäisen kerran vuonna 1970, ja sitä on sittemmin muutettu useaan otteeseen vastaamaan muuttuvia tarpeita ja alan haasteita. Merkittäviä uudistuksia tehtiin vuosina 1983, 1992, 2002 ja 2013.

YKP-asetus 1380/2013, tuli voimaan vuonna 2014 ja sillä otettiin käyttöön kestäväen enimmäistuoton tavoite yhteisesti hallinnoiduille kalakannoille, purkamisvelvoite

poisheittämissä lopettamiseksi, alueellinen päätöksenteko sekä tavoitteet ja periaatteet ja politiikan koordinaatiomekanismi vesiviljelyn kehittämiseksi.

Arvioinnissa todetaan, että YKP-asetus on vahvistanut merkittävästi tieteellistä perustaa ja kalastuksenhoitoa parantamalla tiedonkeruuta ja tieteellistä neuvoa. EU-rahoitus on ollut kriittistä näiden muutosten aikaansaamiseksi. MSY tai kestävänsä enimmäistuoton tiede on noussut keskeiseksi välineeksi asetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Viime vuosikymmenen aikana kalastuspaineen vähentämisessä on tapahtunut selkeää edistystä, mutta se ei ole johdonmukaisesti johtanut kalakantojen säilyttämiseen tai elvyttämiseen MSY tasoon. Joidenkin kalakantojen heikko tilanne johtuu ympäristötekijöistä, kuten alentuneesta meren tuottavuudesta, mikä johtuu erityisesti ilmastonmuutoksesta ja elinympäristöjen heikkenemisestä.

Edistyminen ekosysteemipohjaisten lähestymistapojen soveltamisessa on ollut suhteellisen hidasta. Tämä on ensisijaisesti saavutettu teknisillä toimin, merialueen suojelulla ja kansainvälisellä yhteistyöllä. Toisaalta purkamisvelvoite ei aiheuttanut selviä muutoksia kalastuksessa, pyydysten valikoivuudessa tai saaliin koostumuksessa.

Taloudellinen kehitys kalastuksessa ei ole ollut odotettua: kapasiteettia ei ole vähennetty riittävästi ja saaliiden väheneminen ovat edelleen heikentäneet laivastonosien kannattavuutta. Tämä käy myös ilmi komission tilaamasta kalastuslaivastoa koskevasta selvityksestä (julkaistu 28.4.2026). Vaikka laivaston kapasiteetti on laskenut ajan myötä tämä ei ole täysin ratkaissut laivaston kapasiteetin ja käytettävissä olevien todellisten kalastusmahdollisuuksien välistä epätasapainoa. Rakenteellinen epätasapaino liittyy usein heikkoon talouskehitykseen, joka johtuu toimintakustannusten noususta ja markkinoiden vaihtelusta sekä kalakantoihin kohdistuvista paineista.

Kalastuslaivastoa rajoitetaan YKP-asetuksessa jäsenvaltiokohtaisilla kapasiteettikatoilla, joita määritellään vetoisuutena ja konetehona. Lisäksi jäsenvaltioiden on hallinnoitava rekisteriin kuuluvien kalastusalusten lisäyksiä ja poistoja siten, että laivastoon ilman julkista tukea tehtävän uuden kapasiteetin lisäyksen vastapainona on aikaisempi ilman julkista tukea tehty vähintään samansuuruisen kapasiteetin poisto. Tällä tavalla halutaan varmistaa, ettei kalastuskapasiteetti suurene. Laivastonselvityksessä on erityisesti energiasiirtymän ja alusten turvallisuuden osalta pohdittu vaihtoehtoisia tapoja määrittellä kalastuskapasiteettia niin, että vastataan kalastuslaivaston uudistamisen tarpeeseen ja samalla vältetään lisäämästä alusten kalastuskykyä.

Vesiviljelytuotanto ei EU:n alueella ole kasvanut, mutta kalan jalostus on sektorina ollut vahvempi.

Todisteet osoittavat, että kuluneen vuosikymmenen aikana valvonnassa ja täytäntöönpanossa on puutteita, mutta arvioinnissa todetaan, että tarkistettu valvonta-asetus on tärkeä virstanpylväs paremman täytäntöönpanon tiellä.

Lisäksi arvioinnista käy ilmi, että komission mielestä useimmissa tapauksissa suurin haaste ei ole YKP:n säännöissä vaan epäyhtenäisessä täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa jäsenvaltioissa.

Kaiken kaikkiaan YKP-asetus on edelleen erittäin tärkeä ja merkityksellinen väline yhteisen luonnonvaran ja siihen liittyvän taloudellisen toiminnan hallinnoinnissa. Se on laaja ja kattavien tavoitteiden avulla se pystyy vastaamaan moniin esiin nouseviin kysymyksiin.

Komissaari Costas Kadis totesi kalastusministereiden epävirallisessa kokouksessa 5.5.2026 Kyproksella, että käydyn keskustelun pohjalta voidaan edistää seuraavia

aloitteita: kalatalouden visio 2040, monivuotinen rahoituskehys, Ocean Act, komission tiedonanto rannikkoalueista sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) ja monivuotisten suunnitelmien (MAP) yksinkertaistaminen. Yksinkertaistamisen osalta komissio on yhteydessä vielä erikseen.

Jäsenvaltiot katsoivat Kyproksen kokouksessa yleisesti, että politiikan peruseriaatteet ovat oikeat, vaikkakin sen toimivuus edellyttää perusteellista tarkastelua. Komission työtä kiiteltiin monien taholta ja toivottiin, että sen pohjalta käytäisiin aito keskustelu uudistustarpeista. Monet korostivat, että politiikan on paremmin huomioitava jatkossa kestävyden kaikki kolme ulottuvuutta (ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen).

Suuren enemmistön mielestä sektorin sääntelyä pitää yksinkertaistaa ja tehdä paremmin käytännössä toimivaksi, koska sääntely on tullut liian monimutkaiseksi ja estää innovaatioita, kilpailukykyä ja sektorin uudistumista. Alueellistaminen on oikea kehityssuunta politiikalle useamman jäsenvaltion mielestä ja sitä pitää vahvistaa uudistuksessa. Vesiviljelyn kehitys on priorisoitava strategiseksi kehityskohteeksi.

Energiasiirtymää, laivaston turvallisuutta ja kalastajien työhyvinvointia on edistettävä erittäin laajan jäsenvaltiojoukon mielestä ja siksi ei saisi rajoittaa laivaston kapasiteettia nykytyyliin tiukalla sääntelyllä. YKP:n rahoitus on kymmenkunnan vahvuisen jäsenvaltiojoukon mielestä komission ehdotuksessa riittämätön vuoden 2027 jälkeiselle ajalle. Sitä olisi neuvotteluissa vahvistettava ja tehtävä käyttökelpoisemmaksi sektorille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaosto 22.5.2026

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Perusasetuksen arviointi ei suoraan vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

YKP-asetuksen arvioinnista ei seuraa suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

8795/26 PECHE 153 (SWD(2026) 120 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/665/2026

Liitteet

Viite